

کارآفرینی

در نظام‌های آموزشی

چکیده

و از طریق ایجاد کسب و کاری که توأم با مخاطره مالی و اجتماعی است، با بسیج منابع محصول، خدمت جدیدی به بازار ارائه می‌کند. پس کارآفرین عهده‌دار سه کار مهم است: اول ایجاد خلاقیت و نوآوری، دوم راه‌اندازی یک شرکت یا کسب و کار و طی کردن فرایند ایجاد کسب و کار و سوم ارائه محصول و خدمت به بازار. بنابراین اگر در جامعه کسی برای اولین بار دستمال کاغذی را تولید کرد، چون اولین بار است، کارآفرینی کرده و او یک کارآفرین است. به عبارت دیگر، آن‌ها که اولین‌ها در هر کاری هستند و با نوآوری جبهه‌های جدیدی در اقتصاد باز می‌کنند، کارآفرین‌اند.

سرعت رشد صنایع و توسعه آن در دهه‌های اخیر حاکی از آن است که کشورمان در حال گذر از یک مرحله اقتصادی است. با توجه به تولید و بهره‌ور بودن آن می‌توان، ضمن سرعت بخشیدن به رشد و توسعه صنعتی، آن را در مسیری صحیح و اصولی هدایت کرد. از این رو آشنا شدن با نظام‌های آموزش، شرکت‌ها و صنایع، با مفاهیم بهره‌وری، کارآفرینی و راهکارهای افزایش آن تأکید می‌شود. می‌توان گفت درجه توسعه یافتگی جوامع، نظام‌های آموزشی و صنایع به میزان قابل توجهی به بهره‌گیری مطلوب و بهینه از کارآفرینی بستگی دارد.

کلیدواژه‌ها: رشد و توسعه صنایع، کارآفرینی و صنایع، کارآفرینی و نظام‌های آموزش

مقدمه

تعریف کارآفرینی: کارآفرینی همانند سایر واژه‌های مطرح در علوم انسانی، هنگامی قابل تحلیل و تبیین است که بتوان تعریف یا تعاریف روشن و مشخصی از آن ارائه نمود. از آن‌جا که مفاهیم علوم انسانی در زمره مفاهیم قطعی علوم فیزیک و شیمی به شمار نمی‌رود، ارائه یک تعریف قطعی و مشخص برای واژه‌های آن، کاری دشوار و حتی غیر ممکن است. «کارآفرینی» نیز یکی از واژه‌هایی است که تعریف واحدی برای آن وجود ندارد و از ابتدای طرح آن در محافل علمی، تعاریف متفاوت و حتی متناقضی از دیدگاه‌های گوناگون برای آن ارائه شده است. وجود این تفاوت‌ها در تعریف کارآفرینی از سویی نشان دهنده گستردگی و اهمیت موضوع است که می‌تواند از زوایای مختلف مورد بررسی قرار گیرد و از سوی دیگر نشان‌دهنده پویایی موضوع است که زمینه ارائه مدل‌ها، تعریف‌ها و نظرات متفاوتی را فراهم می‌آورد.

خیلی‌ها فکر می‌کنند کارآفرینی به معنای آفرینش و ایجاد کار است، در صورتی که این یک برداشت اشتباه از کارآفرینی است. کارآفرینی به معنای ایجاد کار نیست. مفهوم واژه «کارآفرینی» از کلمه فرانسوی به معنای «متعهد شدن»^۱ نشئت گرفته و براساس واژه‌نامه دانشگاهی و بستر، کارآفرین کسی است که متعهد می‌شود مخاطره‌های یک فعالیت اقتصادی را سازمان‌دهی، اداره و تقبل کند. «کارآفرین» فردی است که دارای ایده و فکر جدید است

خوش‌بختانه در سال‌های اخیر در کشور ما مقوله کارآفرینی مورد بحث و نظر قرار گرفته است. در عین حال، این مفهوم برای بسیاری از مجریان و افراد جامعه ناشناخته و غریب است. شاید به همین دلیل تاکنون برای توسعه کارآفرینی برنامه‌ریزی و بسترسازی مناسبی در حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی و نظام آموزشی کشور صورت نپذیرفته است

کارآفرین کیست و دارای چه ویژگی‌هایی است؟

دانشمندان و محققان علوم رفتاری، مدیریت و اقتصاد تعاریف گوناگونی از «کارآفرین» ارائه می‌کنند. به اعتقاد برخی از دانشمندان، مانند ریچارد کتلین^۲، کارآفرین کسی است که خطرپذیر است و توانایی برقراری ارتباط بین تولیدات و خدمات، توانایی سازمان‌دهی و نظارت بر تولید و معرفی روش‌های جدید، محصولات جدید و یافتن بازارهای جدید را دارد. اسکامپتر یکی دیگر از دانشمندان می‌گوید: «کارآفرین کسی است که نوآور است و قدرت خلاقیت بالایی دارد و فعالیت‌های جدیدی را در قالب شرکت‌های کوچک راه‌اندازی می‌کند». کول^۳ هم می‌گوید: کارآفرین به شخصی می‌گویند که بهترین و آخرین موقعیت‌های اقتصادی و تجاری را کشف می‌کند و روش استفاده از این فرصت‌ها را می‌داند. این فرد معمولاً دارای استعداد، خلاقیت، ابتکار، سازمان‌دهی و مدیریت در سطح بالایی است. «دیوید مک کران» و «اریک فلانیگان» کارآفرینان را افرادی نوآور، با فکری متمرکز و به دنبال کسب توفیق و مایل به استفاده از میانبرها می‌دانند که کمتر مطابق کتاب کار می‌کنند و در نظام اقتصادی، شرکت‌هایی نوآور، سودآور و با رشدی سریع را ایجاد می‌نمایند (معینیان، احمدی، ۱۳۸۸).

کارآفرینی در نظام‌های آموزشی: به دلیل تحولات سریع

اقتصادی، صنعتی و فرهنگی در چند دهه اخیر و نیاز کشور به تقویت ساختارهای دانایی محور و تولید ثروت از دانش، احتیاج به بسترسازی مناسب جهت تولید علم و فن به شدت احساس می‌شود. پرداختن به مقوله کارآفرینی و تربیت و آموزش دانش‌آموختگانی که توانایی‌ها و مهارت‌های لازم را برای راه‌اندازی یک کسب و کار مناسب دارند، از وظایف اصلی **نظام‌های آموزشی** محسوب می‌شود که متأسفانه خلأ آن کاملاً محسوس است.

خوش‌بختانه در سال‌های اخیر در کشور ما مقوله کارآفرینی مورد بحث و نظر قرار گرفته است. در عین حال، این مفهوم برای بسیاری از مجریان و افراد جامعه ناشناخته و غریب است. شاید به همین دلیل تاکنون برای توسعه کارآفرینی برنامه‌ریزی و بسترسازی مناسبی در حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی و نظامی آموزشی کشور صورت نپذیرفته است. به‌طور کلی دلیل نیاز به ارائه درس کارآفرینی در نظام آموزش را می‌توان در موارد زیر خلاصه کرد:

تقویت ساختارهای دانایی محور در تولید

علم و فن، توجه به تولید علم و تولید

ثروت از دانش، ایجاد توان

شناسایی نیازهای جامعه و تطبیق تخصص و تسهیلات، ایجاد و پرورش فرهنگ کارآفرینی، ایجاد توانایی کار گروهی، بالا بردن توان ارزش‌آفرینی، ایجاد توانایی ارزیابی اقتصادی از طرح تجاری، ایجاد توان شناسایی تحولات در نیازهای جامعه، درک مفهوم کارآفرینی در ارتباط با توسعه اقتصادی و ایجاد تشویق و گسترش خلاقیت برای خلق کسب و کارها و مفاهیم کسب و کار جدید، شناسایی قوت و ضعف کسب و کارهای موجود و افزایش پویایی و بالا بردن قدرت تجزیه و تحلیل دانشجویان در شناسایی بازارها (احمدپور داریانی، مقیمی، ۱۳۸۸).

نقش کارآفرینان در توسعه: به دلیل نقش و جایگاه

ویژه کارآفرینان در روند توسعه و رشد اقتصادی، بسیاری از دولت‌ها در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه تلاش می‌کنند با حداکثر امکانات و بهره‌برداری از دستاوردهای تحقیقاتی شمار هرچه بیشتری از جامعه را، که دارای ویژگی‌های کارآفرینی هستند، به آموزش در جهت کارآفرینی و فعالیت‌های کارآفرینانه تشویق و هدایت کنند. کارآفرینان، با مهارتی که در تشخیص فرصت‌ها و موقعیت‌ها و ایجاد حرکت در جهت توسعه این موقعیت‌ها دارند، پیش‌گامان حقیقی تغییر در اقتصاد و تحولات اجتماعی محسوب می‌شوند. آن‌ها تصدیق می‌کنند که موفقیت در چشم‌اندازهای برخاسته از فردا، نیازمند چالاکی، قوه ابتکار و خلاقیت است. علاوه بر این، کارآفرینی به ریسک‌پذیری نوآوری و کنش کارآفرینانه نیازمند است. براساس نظریات اقتصادی و تجارت حاصله از اقتصادهای روبه‌رو شد، کارآفرینان موتور محرکه توسعه و رشد اقتصادی محسوب می‌شوند و بالطبع اشتغال‌زایی یکی از رهاوردهای مهم کارآفرینی است. خوش‌بختانه در کشور ما و در چند برنامه اخیر توسعه، به این مهم توجه خاص شده است و می‌توان گفت که این مفهوم برای بسیاری از دانش‌آموزان و افراد جامعه شناخته شده است.

پی‌نوشت

1. undertake
2. cattilon
3. Cole

منابع

۱. اصغری، کیوان و مصطفی کریمیان اقبال (۱۳۸۰) تحلیل روش‌های حمایت مالی از کارآفرینان و مؤسسات نوپا
۲. احمدپور داریانی، محمود، و محمد مقیمی (۱۳۸۸) مبانی کارآفرینی، انتشارات دانشگاه تهران
۳. کشمیری، مهدی و محمد جعفر صدیق ساختارمند کردن نظام انکوباتوری، ضرورت توسعه انکوباتورها در ایران
4. www.istt.ir
۵. معینیان، داود، احمدی، فخرالدین (۱۳۸۸)، کارآفرینی، انتشارات سفیر اردهال

